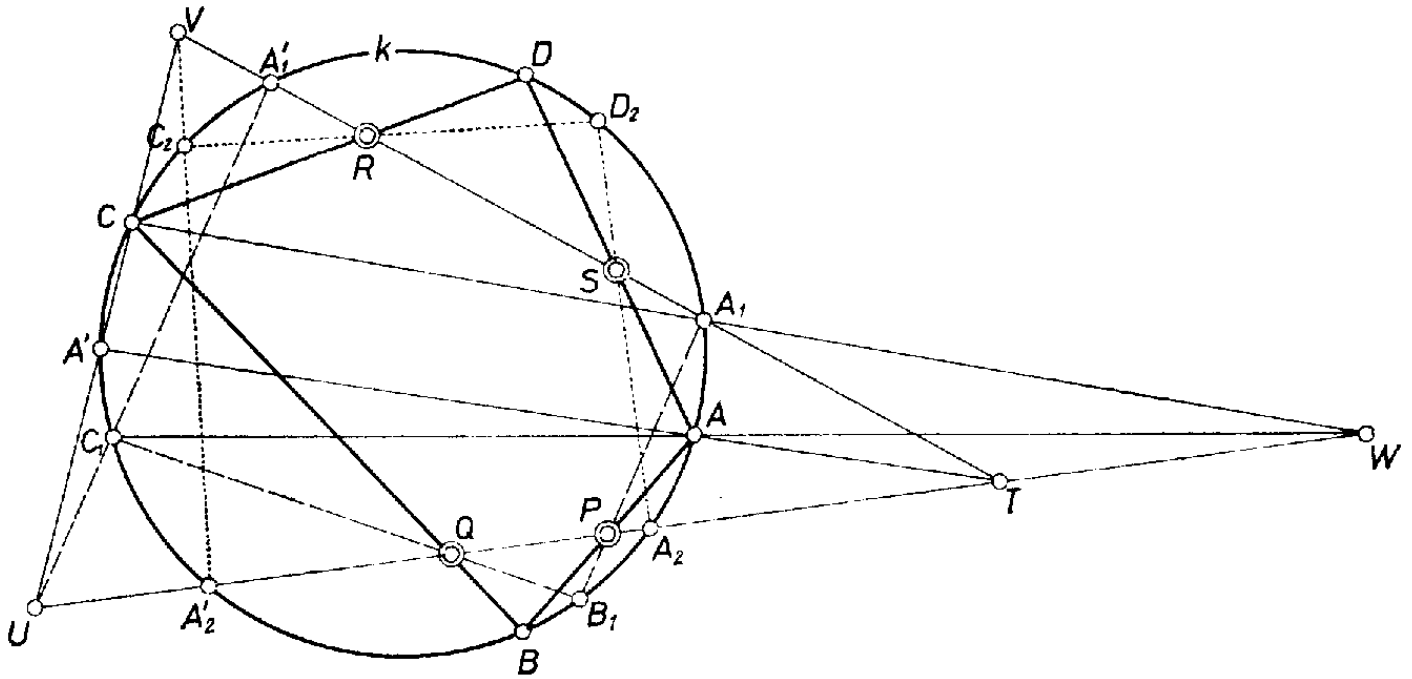


Kössük össze  $A$ -t a  $PQ$ ,  $RS$  egyenesek  $T$  metszéspontjával, és mossa ez az egyenes az adott  $k$  kört  $A'$ -ben. (Ha  $PQ \parallel RS$ , az  $AT$  egyenes legyen az  $A$ -n át velük párhuzamosan húzott egyenes, ha pedig  $AT$  érinti  $k$ -t,  $A'$  legyen  $A$ -val azonos. Ehhez hasonló kiterjesztés mellett érvényesek a megoldás további lépései is, ezt azonban nem fogjuk minden esetben megismételni.) Mossa az  $A'C$  egyenes  $PQ$ -t  $U$ -ban,  $RS$ -t  $V$ -ben. Ezeket a pontokat fogjuk megszerkeszteni, belőlük  $UV$  egyenes és  $k$  egyik metszéspontja adódik, a keresett négyzög többi csúcsa pedig  $C$ -ből kapható meg. Emiatt a megoldások száma 2, 1 vagy 0 az  $UV$  egyenes és  $k$  kölcsönös helyzete szerint. Az alábbiakból már könnyen kiolvasható a javasolt szerkesztés helyessége is, ennek végiggondolását az olvasóra hagyjuk.



A keresett  $U$  pont megszerkesztése a következő észrevételen alapszik. Az  $ABCA'$  húrnégyszög oldalegyenesei a  $PQ$  egyenest rendre a  $P$ ,  $Q$ ,  $U$ ,  $T$  pontokban metszik. Megmutatjuk, hogy ha ugyanezt az egyenest ugyancsak  $k$ -ba írt  $A_1B_1C_1A'_1$  húrnégyszög  $A_1B_1$ ,  $B_1C_1$ ,  $A'_1A_1$  oldalegyenesei rendre a  $P$ ,  $Q$ ,  $T$  pontokban metszik akkor  $C_1A'_1$   $U$ -ban metszi az egyenest. Választhatjuk például  $A_1$ ,  $A'_1$ -nek  $RS$  és  $k$  metszéspontjait, ezek  $B_1$ ,  $C_1$  helyzetét már meghatározzák.  $V$  megszerkesztése hasonlóan történhet az  $AA'CD$  húrnégyszög alapján, például a  $PQ$  egyenes  $k$ -n levő  $A_2$ ,  $A'_2$  pontjaiból kiindulva.

Észrevételünk bizonyításához felhasználjuk a következő, Pascaltól származó tételt. Ha 1, 2, 3, 4, 5, 6 egy kör tetszőleges pontjai, és a 12, 45 egyenesek metszéspontja I, a 23, 56 egyeneseké II, a 34, 61 egyeneseké pedig III, akkor az I, II, III pontok egy egyenesen vannak. (A tétel kör helyett tetszőleges kúpszeletre is érvényes.) Ha pontok helyett érintőket, a pontokat összekötő egyenesek helyett az érintők metszéspontját, az egyenes metszéspontja helyett pedig a metszéspontokat összekötő egyeneseket mondunk, Brianchon tételét kapjuk.

Alkalmazzuk először Pascal tételét az  $A$ ,  $B$ ,  $C$ ,  $A_1$ ,  $B_1$ ,  $C_1$  pontokra, kapjuk, hogy az  $AC_1$ ,  $A_1C$  egyenesek  $W$  metszéspontja is a  $PQ$  egyenesen van. Emiatt, ha most az  $A$ ,  $A'$ ,  $C$ ,  $A_1$ ,  $A'_1$ ,  $C_1$  pontokra alkalmazzuk Pascal tételét, kapjuk, hogy  $A'_1C_1$  és  $A'C$  metszéspontja a  $TW$  egyenesen van, vagyis  $A'_1C_1$  ugyanott metszi  $PQ$ -t, mint  $A'C$ , és ez az, amit bizonyítani akartunk.

Kiss Emil (Budapest, Fazekas M. Gimn., IV. o. t.)